

17.02.2009

AVALDUS

Riigikogu esimees, peaminister, Tööandjate Keskliit, Ametiühingute Keskliit, avalikkus

Mõistes Eesti majandusraskustest tingitud kohtunike palkade vähendamise vajadust ja olles solidaarne teiste avaliku sektori teenistujatega, peame vajalikuks märkida, et seaduses sätestatud palk on kohtuniku sõltumatuse kõige tugevam tagatis. Kohtuniku sõltumatus omakorda ei ole mitte kohtuniku privileeg, vaid ausa ja objektiivse õigusemõistmise tagatis. Õigusemõistmine on riigi sisejulgeoleku osa, milleta õigusriiklus ei toimi.

Peame oma kohuseks selgitada järgmist.

Vähendades kohtunike palkasid, tuleb silmas pidada seda, et säiliks seadusandliku, täitevvõimu ja kohtuvõimu väljakujunenud palgaproportsioon, mis on õigusemõistmise autoriteedi seisukohalt tähtis. Koheldes kõiki võimuharusid võrdselt, tuleks kooskõlas põhiseaduse ja seadustega leida solidaarsed kokkuhoiuvõimalused.

Solidaarne palgakorralduse muudatus eeldab nii avaliku teenistuse seaduse kui ka töölepingu seaduse sellist muutmist, et tekiks võimalus töö- või teenistussuhteid ühepoolselt muuta. Selliste muudatuste põhiseaduspärasus ei ole selge.

Solidaarsuspõhimõtte rakendamine avaliku sektori palkade vähendamisel eeldab seda, et iga ametniku palk väheneb reaalselt seaduses või määruses ettenähtud kärpe võrra. Palgafondi kärbe näitab küll kokkuhoiu, kuid mitte solidaarsust.

Juhime tähelepanu sellele, et Eesti keskmise palgaga seotud ametipalkade maksmise ajutise korralduse seadus kehtestas piirangu kõigi selle seadusega hõlmatud ametnike gruppide palkade külmutamiseks kuni 28. veebruarini 2010. a. Nimetud seaduse rakendamisega jäi kohtunike palk tasemele, mis on arvatud 2007. a keskmisest palgast. Kohtunike palkade vähendamise seaduse eelnõu, mis lähtub n-ö külmutatud palgatasemest, vähendab kohtunike palku võrreldes teiste samasse gruppi kuuluvate ametnike palkadega 7% ja näeb kohtunike jaoks ette vähendatud palkade maksmise kuni 31. detsembrini 2010. a.

Jääb selgusetuks, mis põhjusel teiste ametnike palgad on külmutatud kuni 28. veebruarini 2010, kohtunike palku aga vähendatakse kuni 31. detsembrini 2010. Eelnõu selline suunitlus ebavõrdsele kohtlemisele vähendab võimuharudevahelist usaldust ja tekitab põhjendamatuid riske, mis annab aluse kahelda eelnõuga vaid käesoleval aastal saavutatava 13 miljoni krooni suuruse kokkuhoiu mõistlikkuses. Näeme ohtu, et märtsist 2010 võib osa kõrgemate riigiametnike palk kujuneda teistsugustel alustel kui kohtunikel.

Kohtuniku palk kui kohtuniku ainuke sissetulekuallikas peab jätkuvalt olema konkurentsivõimeline juristide tööjõuturul ning säilitama oma maine võrreldes näiteks prokuröride, advokaatide, notarite ja kõrgete politseiametnike sissetulekutega, mis tagab selle, et kohtunikuametisse kandideerivad ka tulevikus parimad juristid. Selle põhimõtte kergekäeline ja kiireloomuline kahtluse alla seadmine võib pikaajaliselt kahjustada õigusemõistmise kvaliteeti.

Loodame, et ka täitevvõim on võimeline rakendama solidaarsuspõhimõtteid valitsussektoris palkade vähendamisel.

Lisame, et käesolev avaldus ei ole siduv mitte ühelegi kohtunikule mitte ühegi kohtuasja arutamisel.

Märt Rask
Riigikohtu esimees

Meelis Eerik
Eesti Kohtunike Ühingu esimees